

KIRUNA KOMMUN

Dokumenttyp	Strategi
Dokumentansvarig	Kultur- och utbildningsnämnden
Upprättad	
Antagen	Kf 2014-09-22, § 159
Senast reviderad	Kf 2020-02-17, § 4
Dokumentet gäller för	Kiruna kommunkoncern

Barn- och ungdomspolitisk strategi

Innehållsförteckning

1 Syfte	3
1.1 Målgrupp	4
2 Övergripande mål	4
3 Genomförande och uppföljning	4
3.1 Stöd för genomförande	4
 Bilaga 1 Checklista för barn- och ungdomsperspektiv inom Kiruna kommuns nämnder, styrelser och bolagsstyrelser	
Bilaga 2 Barnkonsekvensanalys	
Bilaga 3 Checklista för redovisning och utvärdering av arbetet med barn- och ungdomspolitiska strategin inom nämnd, styrelse eller bolagsstyrelse i Kiruna kommun	

”Att investera i barn och att respektera deras rättigheter
lägger en grund för ett rättvist samhälle, en stark
ekonomi, och en värld fri från fattigdom.”
(FN:s Barnkonvention)

1 Syfte

Barn och ungas livsvillkor känner inte av gränser mellan förvaltningar och politikområden utan kräver samverkan mellan olika aktörer. Kiruna kommun vill därför med denna strategi ta ett samlat grepp kring alla frågor som rör barn och ungdomars livsvillkor i dagens och framtidens Kiruna samt ungdomars etablering i samhället och yrkeslivet.

Barn och ungdomar kan utöver ålder också bli diskriminerade utifrån övriga diskrimineringsgrunder (kön, funktionsvariation, sexuell läggning, könsidentitet eller uttryck, etnicitet, religion eller annan trosuppfattning) och även kulturell samt socioekonomisk bakgrund. Kiruna kommun ska vara attraktivt för barn och ungdomar och tillgodose deras behov av social och ekonomisk trygghet, god hälsa, jämställdhet, mångfald, aktivitet, utbildning, arbete, boende och framtidstro. Alla barn och ungdomar har rätt till att ha likvärdiga villkor och möjligheter, vare sig ens uppväxt sker i tätort eller på landsbygd.

Strategin ska vara obunden tjänsteperson och funktion, och ligga på en övergripande nivå.

Kiruna kommuns barn- och ungdomspolitiska strategi utgår från barnkonventionen, som är FN:s överenskommelse om barns rättigheter. Den har totalt 54 artiklar, varav fyra av dem är så kallade huvudartiklar och handlar om att alla barn har samma rättigheter och lika värde, det är barnets bästa som ska komma i främsta rummet, varje barn har rätt att överleva, leva och utvecklas och barnet har rätt att uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i alla frågor som berör hen. När åsikterna beaktas ska hänsyn tas till barnets ålder och mognad. De fyra huvudartiklarna ligger till grund för Kiruna kommuns övergripande mål i barn- och ungdomspolitiska strategin samt för kommunens gemensamma checklista och förslag till barnkonsekvensanalys.

Barnkonventionen antogs av FN:s generalförsamling år 1989. Sverige har godkänt att följa Barnkonventionen år 1990. Unicef är det FN-organ som har till uppgift att arbeta för att världens länder följer FN:s barnkonvention. Stater som godkänt och lovat följa konventionen rapporterar till FN:s barnrättskommitté i Genève. I Sverige är Barnombudsmannen (BO) den nationella myndighet som har till uppgift att företräda barn och ungas rättigheter och intressen utifrån barnkonventionen.

2010 godkände regeringen ”Strategi för att stärka barnets rättigheter i Sverige”, som utgår från barnkonventionen, till grund och stöd för bl.a. kommunerna att vidareutveckla sitt arbete utifrån barnkonventionen och dess intentioner. I Kiruna kommun resulterade den nationella strategin i ett kommunövergripande barn- och ungdomspolitiskt handlingsprogram, som nu revideras till en kommunövergripande barn- och ungdomspolitisk strategi.

Regeringens målsättning att ge barnkonventionen status som svensk lag ledde till att en utredning hur barnkonventionen tillämpas (Barnkonventionen blir svensk lag, SOU 2016:19), som genomfördes 2016. Den 13 juni 2018 fattade Riksdagen beslut att barnkonventionen blir nationell lag och träder i kraft den 1 januari 2020.

Syftet med Kiruna kommuns barn- och ungdomspolitiska strategi är:

- att utgå ifrån barns och ungdomars bästa vid all planering, beslut och utveckling av kommunen
- att fungera som stöd och styrdokument för att uppnå strategins mål, varje kommunal förvaltning, nämnd och bolag har till uppgift att se till att de beslut som fattas och det arbete som pågår sker i linje med och stöder strategin
- att privata aktörer som bedriver skol- och fritidsverksamhet för barn och ungdomar 0-25 år ska ha kännedom om strategin och bör sträva efter att arbeta i enlighet med den
- att alla insatser för barn, ungdomar och deras familjer ska ses som en investering för framtiden samt främja lika rättigheter och möjligheter för alla inom demokratins ramar

1.1 Målgrupp

Målgrupp för barn- och ungdomspolitiska strategin är alla barn och ungdomar 0-25 år i Kiruna kommun. Enligt Förenta Nationernas (FN:s) barnkonvention definieras varje människa upp till 18 år som barn. En ungdom är enligt nationell ungdomspolitik en människa mellan 13-25 år. Strategin har behandlats under revideringen av Kirunas Ungdomsråd, med representanter i åldern 13-25 år, och Rädda Barnen Kiruna.

2 Övergripande mål

Kiruna kommuns övergripande mål är formulerade utifrån de fyra huvudartiklarna i FN:s barnkonvention. Barnkonventionen förklaras närmare i del 4 i barn- och ungdomspolitiska strategin. Barnkonventionen blir del av den nationella lagstiftningen 1 januari 2020.

- att diskriminering av barn/ungdomar inte sker (artikel 2)
- att barns/ungdomars bästa sätts i främsta rummet (artikel 3)
- att tillgodose barns/ungdomars rätt till utveckling (artikel 6)
- att barn/ungdomar ges möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och att deras åsikter tas på allvar (artikel 12)

3 Genomförande och uppföljning

Kommunfullmäktige har det yttersta ansvaret för att barn- och ungdomspolitiska strategin implementeras och efterföljs. Kiruna kommuns nämnder, styrelser och bolagsstyrelser i kommunkoncernen ska arbeta i enlighet med barnkonventionen. Barns och ungdomars bästa ska beaktas i alla kommunala frågor på nämnd- och styrelsenivå. Alla verksamheter i kommunen ska ta ansvar för att barn- och ungdomspolitiska strategins mål verkställs.

Kiruna kommuns nämnder, styrelser och bolagsstyrelser ansvarar för att beskriva hur strategin och strategins mål ska konkretiseras i sitt verksamhetsområde, genom att till exempel upprätta verksamhets-, handlings- eller aktivitetsplan.

Arbetet med strategins mål ska följas upp och utvärderas 1 gång per år i kommunstyrelsen genom nämndernas och bolagens verksamhetsberättelser.

Revidering av strategin ska ske under fjärde kvartalet under år 2020 på initiativ av kultur- och utbildningsnämnden i samarbete med övriga nämnders representanter i en arbetsgrupp.

Kostnader för insatser gällande strategin ska tas från var nämnds, bolags och förvaltnings befintliga budget.

3.1 Stöd för genomförande

Alla nämnder och styrelser ska fråga sig om beslut berör barn och ungdomar direkt eller indirekt (se mål om barnets/ungdomens bästa).

Om beslut berör barn och ungdomar, ska en generell checklista för barn- och ungdomsperspektiv inom Kiruna kommuns nämnder, styrelser och bolagsstyrelser användas (se bilaga 1).

Om behov finns av en djupare mall för barnkonsekvensanalys, ansvarar varje enskild nämnd, styrelse och bolag för att utforma en egen mall (stöd för utformning av mall, se bilaga 2).

Arbetet med barn- och ungdomspolitiska strategin i nämnder, styrelser och bolagsstyrelser redovisas till kommunstyrelsens arbetsutskott i årliga verksamhetsberättelser, med användning av generell checklista till stöd för uppföljning och redovisning (se bilaga 3).

Områdena kultur och språk, utbildning, hälsa, delaktighet och inflytande, trygghet och säkerhet samt fritid kan i olika omfattning beröra strategins övergripande mål. Därmed rekommenderas att de nämnda områdena behandlats i de underlag som tas fram inför beslut som fattas av nämnder, styrelser och bolagsstyrelser.

Kultur och språk

Alla barn och ungdomar ska ha tillgång till varierad kultur. Alla barn och ungdomar ska få kännedom om sin kultur och möjlighet att använda och främja sitt eget minoritetsspråk, i linje med rådande minoritetslagstiftning.

Verksamheterna i Kiruna kommun och kommunkoncern ska arbeta för att främja integration, inkludering och kulturutbyte mellan barn och ungdomar från olika kulturer.

Utbildning

Alla barn har rätt att gå i skolan. Närvaron ska uppmuntras och så få som möjligt ska hoppa av en utbildning. Att klara grundskolan/grundsärskolan och att slutföra gymnasie-/gymnasiesärskolan eller motsvarande utbildning som ger gymnasiekompetens med godkända betyg/meriter ger förutsättningar till delaktighet i samhället. Barn och ungdomar ska få fortlöpande kännedom om möjliga utbildnings- och yrkesvägar. Alla ungdomar i åldern 16-24 år ska ha information om kommunens aktivitets- och uppföljningsansvar (KAA).

Hälsa

Barn och ungdomar ska ha förutsättningar för hälsofrämjande levnadsvanor som leder till god fysisk och psykisk hälsa. Barn och ungdomar ska ha stöd för att inte löpa risk att utsätta sin hälsa eller utveckling för skada genom missbruk, brottslig verksamhet eller annat socialt nedbrytande beteende. Barn och ungdomar ska få lättillgänglig information om vilka hjälp- och stödinsatser som finns i samhället.

Delaktighet och inflytande

Barns och ungdomars bästa ska beaktas i alla kommunala frågor på nämnd- och styrelsenivå. Alla kommuninvånare ska ges möjlighet att få information om barnkonventionen. Alla barn och ungdomar ska få information om hur de kan utöva sin delaktighet och sitt inflytande i vardagen och samhället. Barn och ungdomar ska kunna framföra sina behov, önskemål och egna idéer i olika dialogformer, inom både vedertagna forum och nya grupperingar. Dialogformerna bör vara varierade, från fysiska möten och samtal till digitala forum.

Trygghet och säkerhet

Alla barn och ungdomar ska kunna känna sig trygga i de miljöer de vistas i, både fysiskt, digitalt och psykosocialt. Det gäller boende, skola/arbete, under fritiden och vid användandet av olika transportformer så som kollektivtrafik, skolskjutsar samt som oskyddad trafikant i det kommunala trafikinätet.

Fritid

Kiruna kommun ska erbjuda ett varierat utbud av fritidsaktiviteter för alla barn och ungdomar oavsett kön, funktionsvariation, sexuell läggning, könsidentitet eller uttryck, etnicitet, religion eller annan trosuppfattning, kulturell och socioekonomisk bakgrund.

Bilaga 1

Checklista för barn- och ungdomsperspektiv inom Kiruna kommuns nämnder, styrelser och bolagsstyrelser

Barnkonventionen är Förenta Nationernas (FN:s) överenskommelser för barns rättigheter. Checklistan nedan utgår från de fyra huvudartiklar som finns i barnkonventionen.

Innan beslut fattas, ta ställning till följande frågor:

- Har du/ni analyserat vilka barn/ungdomar som kan diskrimineras av beslutet?
(artikel 2)
- Innebär beslutet att barnets/ungdomens bästa sätts i främsta rummet?
(artikel 3)
- Tillgodoses barns/ungdomars rätt till utveckling genom beslutet?
(artikel 6)
- Har barn/ungdomar getts möjlighet att uttrycka sin åsikt och har deras åsikt beaktats?
(artikel 12)

Om svaret på någon av frågorna är NEJ, fundera på hur ett beslut kan utformas att beslutet följer barnkonventionen och om en barnkonsekvensanalys ska upprättas.

Bilaga 2

Barnkonsekvensanalys

Barnkonsekvens är en metod att bedöma ett barns bästa, en grupp barns bästa eller barns bästa i allmänhet med utgångspunkt i en specifik åtgärd eller frågeställning.

Syftet med en barnkonsekvensanalys är att höja kvalitén i beslutsunderlaget, gynna samverkan och lärande. Det övergripande syftet är att stärka barnets rättigheter i kommunen och gynna barns uppväxt på lång och kort sikt.

Det finns ingen generell mall för hur en barnkonsekvensanalys ska genomföras, det finns däremot förslag på frågor som kan användas efter behov.

Inför upprättande av barnkonsekvensanalys:

-Av vem fattas beslutet om att en barnkonsekvensanalys ska upprättas?

Är det kommunfullmäktige, kommunstyrelse, nämnd, förvaltningschef, enhetschef eller annan?

-Vem ska göra en barnkonsekvensanalys?

I övergripande beslut kan det vara viktigt att personer med olika kompetens och utifrån olika förvaltningar medverkar. Detta främjar även samverkan och lärande inom kommunen.

- Vad ska en barnkonsekvensanalys innehålla?

Den specifika frågan får avgöra innehållet, dock ska barnets rättigheter och barnets synpunkter framgå, varvid dessa ska problematiseras och ställning till analys till beslut framgå.

Frågor som kan behöva besvaras:

Vägledning: vad säger barnkonventionen?

Utgångspunkt: vad säger svensk lagstiftning, vilka samhällsmål finns, vilka är kommunens mål, vad säger styrdokument?

Kunskap: vilken kunskap och forskning finns?

Frågor som bör analyseras: hur påverkar förslaget barnen utifrån deras rättigheter, vilka barn berörs av förslaget, vilka problem finns i fråga, vilka intressekonflikter finns, hur påverkas förslaget av andra faktorer, hur har barnen inhämtat kunskap om förslaget, vilka synpunkter har de berörda barnen, hur upplever barnen och vårdnadshavare m fl.

situationen, vilken hänsyn har tagits till de berörda barnens synpunkter, vilka kompensande åtgärder behöver vidtas, vilka kostnader medför förslagen och för vem, vilka risker finns, hur påverkas barnen på kort och lång sikt?

Barnkonsekvensanalys vid individärenden och för prövning av barnets bästa ska beaktas vid beslut och åtgärder som berör barn. Enligt barnkonventionen och svensk lagstiftning och uttrycks i LVU (lagen om särskilda bestämmelser om vård av unga), föräldrabalken, utlänningslagen, skollagen samt LSS (lagen om stöd och service till vissa funktionsvariationer).

En prövning av barnets bästa kan innehålla en bakgrund, en analys och en bedömning samt fråga om anmälan till socialnämnden enligt SoL (socialtjänstlagen) 14:1.

Analys och arbetsprocesser

Kartläggning, beskrivning, analys av konsekvenser, prövning av åtgärder och redovisning, utvärdering.

Bilaga 3

Checklista för redovisning och utvärdering av arbetet med barn- och ungdomspolitiska strategin inom nämnd, styrelse eller bolagsstyrelse i Kiruna kommun

Redovisning och utvärdering av nämndens, styrelsen eller bolagsstyrelsens arbete med barn- och ungdomspolitiska strategin sker genom redogörelse av följande frågor:

- Har syftet med barn- och ungdomspolitiska strategin; att utgå ifrån att barns och ungdomars bästa vid planering, beslut och utveckling, uppfyllts?
- Har checklista för barn- och ungdomsperspektiv systematiskt och återkommande använts vid beslutsfattning?
- Har barnkonsekvensanalyser inom verksamheten upprättats?